

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 36

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 20. september 1947

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 árg.

Fri frá ótta og neyð.

Tiltikið er Atlantskunngerin, sum Roosevelt og Churchill sendu einari verð, ið suffaði undir kriggi og neyð. Í hesari kunngerð varð sagt, at stórlondini vildu tryggja friðin og gera tað so, at menniskju í øllum londum kundulivaliv sitt i frælsu fyri ótta og neyð.

Norsalistiska arbeidararørsla Norðurlanda hevur stutt herfyri havt stórfund i Oslo.

Har varð víðtikið at senda út kunngerð til fólkini i Norðurlondum. Teir ganga i hesari kunngerð út frá áðurnevndu orðum, sett saman i Atlantshavinum, og taka i einum pelti soleiðis til orða:

»Tey, sum liggja undir ótta og neyð, kunnu ikki kenna seg sum fri menniskju. Sosial trygd og eitt álitandi grundarlag at liva á eru treytirnar fyri rættum mentunarliv. Rætturin til arbeiði og lærdóm, rætturin til feriu og hvíld, og rætturin til líklig hús, mugu vissast øllum. Ein sosial lóggáva sum vissar sjúkum og gomlum ein rímligan stuðul, sum skapar trygd móti inntøkutapi orsakað av arbeiðisloysi og vanlukkum, og sum hjálpir til at veita menniskjunum framgongd og eyndu, eru sjálvandi og ikki undanberandi i demokratiskum samfelagi. Hin norrøna sosialistiska arbeidararørslan ætlar út frá hesum sjónarmiði at virka fyri mest møguligt at útbyggja og modernisera hina sosialu lóggávuna.«

So verður víðari sagt, at málið fyri hinum sosialistiska samfelagspolitikkinum er ein i smáum broytan av teimum ökonomisku víðurskiftunum, soleiðis at øllum verður víssað eitt sømiligt liv og rættvisan part av tí framleiðslan kastar av sær.

Sterkur mentunnarfelagsskapur bindur Norðurlanda fólkini saman. Arbeidararørslan sær tað sum uppgávu sína at økja um og stimbra hesar sambindingar. Norrónt samarbeiði at víðkast á tí ökonomiska og handilspolitiska ökinum. Arbeidararørslan mælir stjórnirnar i Norðanlondum at útnevna sakkónar nevndir, sum víðvar-

andi skulu starvast við felags norrønnum málum.

Men tað norrøna samarbeiði má siggjast sum lið i tí »millumfólkaliga« samarbeiðinum.

Slikt samarbeiði kemur til sjónðar millum alheimis arbeidararørsluna og millum tær demokratisku sosialistisku rørsurnar. Hjá londum sýnir samarbeiðið seg innan fyri sameindu tjóðirnar. — Norrøna arbeidararørslan sær eisini bestu trygging fyri heimsfriðinum i einum alheimis samarbeiði, sum vendir sær móti øllum kriggsætlanum og álophugaðum londum. Í alheimis samarbeiðinum eiga tær tapandi tjóðirnar at taka lut javnbjóðis við hinar. Tær demokratisku kreftirnar i hesum londum eiga at fáa hjálp og stuðul til uppbyggingarverkið bæði víðvikjandi fólkunum i teimum kriggsherjaðu londunum og víðvikjandi álit i framtíðini fólkanna millum og demokratiska meining i verðini. — Andaligt frælsi, sosialt og ökonomiskt demokrati er málið fyri hinari norrønu sosialistisku arbeidararørsluni. Uppgávan hjá henni er at gera hesa demokratisku socialismu til veruleika i okkara londum. — Fundurin sendir sína heilsan og áheitan til fólkini i Norðanlondum um at taka seg saman um hina demokratisku socialismuna. Tí á henni stendur tað, um heimsins fólk i framtíðini skulu kunna liva eitt liv i frælsi, trygd og friði.

JÓGVAN (bilsin): Hvar i Guds garði hevur tú verið? Ikki havi eg sæð snotilgari mann.

TUMMAS: Havi verið, havi verið?

JÓGVAN: Ja, sig mær tað við tað sama. Eg kann ikki ganga eins og ein Samson um bygdina longur.

TUMMAS: Sjálvandi i **Servágs Rakingastovu.**

JÓGVAN: Íðan, reinleikin lýsir av tær eisini.

TUMMAS: Ja, ja! Har fær tú alt tær torvar. Baðstovan eins og rakingastovan er opin hvønn yrkadag.

JÓGVAN (rennandi): Eg eri farin!

TUMMAS: Hvar?

JÓGVAN: Niðan i

Servágs raki- og baðistovu.
Máltr. 15.

Uppskot frammi á Tingi um at minka um gávupakka-sendingina.

Men hvat ætlar tingið at gera við tað, ið ferðafólkið og útlendingar keypa?

Á Tingborð er komið fram uppskot um at minka um innihaldið i gávupakkunum. Cigaret- og tubbakssendingar verða minkaðar og ikki verður loyvt til at senda vörur av landinum av útlenskum uppruna.

Hetta kann vera væl vordíð. Men hvussu verður við söluni til fremmindafólkið, sum vitja higar? Útlendskir sjómenn koma á land her, og teir hava loyvi at tóma handlarnar, bara teir hava føroyskan pening.

Og ferðafólkið, sum gongur imillum. Tey hava eisini loyvi at keypa sum tey vilja, bara tey hava peningin at leggja á skivuna.

Vit hava áður horið hetta uppá mál og halda, at so sum víðurskiftini uttanfyri eru, fer hetta ikki at bera til.

Onnur lond t.d. Ísland forða hetta strangliga. Summi halda, at tað at forða slikt er tekin uppá veikleika. Tað tørvar tað ikki at vera. Í øllum Europa er vörubungur, og i sliikum likindum fer at vera ört hjá einstökum londum at hava leyst fyri at selja og flyta út aftur innfluttar vörur.

Her má Løgtingið taka sær um reiggj.

Amerikanarnir biðja Bretar kvitta seg við arbeidarastjórna.

Men BEVIN sigur, at teir vilja hvørki krúpa fyri eystri ella vestri. Teir vilja standa á egnum beinum.

Tað er øllum skiligt, at hitt kapitalistiska Amerika sær við rongum eygum til arbeidarastjórna i Bretlandi. Og Harold Stassen, republikanskur presidentkandidatur, sigur bart út, at Bretland skal kvitta seg við arbeidarastjórna, so skulu teir fáa gull og grønar skógir frá teimum ríku Amerikanarum. Men treytin verður, at Amerika skal hava umsjón við øllum fíggjarlivi i Bretlandi. Við reinum orðum: Amerika skal eftiransa bretskan idnað. Soleiðis hevur verið i ymiskum londum, sum Amerika hevur latið pening til: Amerikansk eftiransan verður so við ögnum landanna.

Men bretska arbeidarar nokta at seta amerikanskan kapital i vinnulivið og selja sitt frælsi.

Bevin, sum er hin best dæmði av øllum teimum ráðharrum, ið sita i arbeidarastjórna, sigur, at Bretland ætlar hvørki at krúpa fyri eystri ella vestri, teir vilja seta sær sjálvir, standa á egnum beinum. Men teir mugu fáa hjálp uttanifrá, og

hava teir. Samveldið er ögiliga stórt, og ríkidómi tess er ikki tikið til nýtslu. Tað skulu teir gera. Nýta tær ognir Samveldið eigur, so kunna teir kappast bæði móti Amerika og Ruslandi.

Tað er so ætlanin at gera toll-union fyri Samveldið. Amerika hevur altíð verið imóti tí fyrimunar-politikkinum, sum Bretland hevur ført áráka hjálandini. Teir hava viljað loyst band og havt frian handil.

Umboðsmaður fyri arbeidaraflokkin sigur, at Amerika og Kongressin hava tað i hugsan at kolonisera Europa. Tað kann geva mat og klæði, men ein missir so tað, ið er meira vert. Og — fyrr ella seinri kemur hóttafallið á Amerika eisini.

New York-blaðmaður til konservativa enska blaðið Daily Mail skrivur soleiðis um amerikansku víðurskiftini:

»Amerikanarin hevur ov-mikið av øllum og hugsar ikki um hvi. Hann heldur at orsökkin er tær signingar, sum